GRAS ADVIES GROEN RECREATIE SPORT

Rapportage Aanvullend soortenonderzoek

Korhoenlaan 6 te Ede

P08028

Versie: 2.0

Colofon

Titel	Rapportage Aanvullend soortenonderzoek	
	Korhoenlaan 6 te Ede	
Projectcode	P08028	
Versie	2.0	
Datum	09-10-2025	
Opdrachtgever	Gemeente Ede Bergstraat 4 6711 DD Ede	
Uitvoerder		
	GRAS Advies B.V.	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email	ecologie@grasadvies.nl	
Website	https://grasadvies.nl/	
Telefoon	074 2020258	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling 5
2.1 Gebiedsbeschrijving 5
2.2 Beoogde ontwikkeling 7
3 Wettelijk kader 8
3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow): 9
3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal) 9
3.3 Beschermde soorten 9
3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal) 9
3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal) 10
3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal) 10
3.4 Invulling van de zorgplicht 11
4 Onderzoeksmethodiek 12
4.1 Algemene onderzoeksmethode 12
4.2 Soortspecifieke onderzoeksmethoden 13
5 Resultaten 15
5.1 Steenmarter 15
5.2 Vleermuizen 15
6 Conclusies 18
Bronnen 19

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Ede heeft GRAS Advies een aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet uitgevoerd aan de Korhoenlaan 6 te Ede. De gemeente Ede is voornemens om hier diverse werkzaamheden te realiseren waarbij het bestaande pand wordt verduurzaamd.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen verplicht de Omgevingswet te toetsen of aanwezige beschermde plant- en diersoorten geen negatieve effecten ondervinden van de beoogde ontwikkeling. Eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (quickscan) naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna op de bovengenoemde locatie (GRAS Advies, 2024), kon de aanwezigheid van de volgende soorten niet uitsluiten:

- Steenmarter
- Vleermuizen

Op basis hiervan is nader onderzoek naar deze soorten verricht. Dit aanvullende soortenonderzoek geeft uitsluitsel over de aanwezigheid of afwezigheid van bovengenoemde soorten en adviseert over de te nemen vervolgstappen. Het onderbouwt of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden en een vergunningsaanvraag op basis van een flora- en fauna-activiteit en/of andere maatregelen noodzakelijk zijn.

Aanvullend soortenonderzoek is een uitgebreid en afgestemd soortgericht onderzoek. Het bestaat uit een bureaustudie en meerdere veldinventarisaties waarbij onderzoeksmethoden en richtlijnen uit erkende en soort specifieke kennisdocumenten en/of soortprotocollen worden toegepast. Met inachtneming van wettelijke kaders, de kenmerken van de beoogde ontwikkeling en de gerelateerde werkzaamheden wordt beoordeeld of aanwezige soorten, hun functioneel leefgebied en essentiële habitatfuncties negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep.

Indien een vergunningsaanvraag of andere ecologische maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk worden geacht, kan GRAS Advies adviseren en begeleiding bieden in het vervolgtraject.

Verspreidingsgegevens
In dit rapport is informatie verwerkt afkomstig uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze informatie mag (zolang de datavoorziening niet open en toegankelijk is) zonder toestemming van BIJ12 niet worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Indien relevant zal GRAS Advies verspreidingsgegevens die zijn verkregen door veldinventarisaties binnen en/of rondom het projectgebied na een periode van 2 jaar openbaar maken binnen de omgeving van de NDFF.

Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Het is onlosmakelijk verbonden aan het verkennend onderzoek (quickscan) Wet natuurbescherming Korhoenlaan 6 te Ede (GRAS Advies, 2024). GRAS Advies adviseert, indien van toepassing, uitkomsten als verplichting vast te leggen voor de uitvoerende partij.

Gebiedskenmerken van het huidige projectgebied en een globale beschrijving van de beoogde ontwikkeling zijn opgenomen in Hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft een beknopte samenvatting van het relevante wettelijk kader, gevolgd door de toegepaste onderzoeksmethodiek in Hoofdstuk 4. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in Hoofdstuk 5. Hier worden alle relevante soorten beschreven die mogelijk voorkomen, inclusief het effect van de beoogde ontwikkeling op deze soorten en hun functionele leefgebied. De conclusies zijn opgenomen in Hoofdstuk 6 waarin de belangrijkste resultaten, mogelijke maatregelen en vervolgstappen worden samengevat.

Reikwijdte en beperkingen
Dit aanvullend soortenonderzoek richt zich tot het is hoofdstuk 3 benoemd wettelijk kader. Informatie met betrekking tot gebiedsbescherming, houtopstanden en stikstof vallen buiten de scope van dit onderzoek.

De ecologen van GRAS Advies spannen zich maximaal in om onderzoek zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Desondanks zal nooit een volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden.

GRAS Advies kan daarom geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en/of fauna.

Momenteel bestaan er geen landelijke richtlijnen betreft de geldigheidsduur van aanvullende soortenonderzoeken. Desalniettemin kan bevoegd gezag hieraan een termijn koppelen en actuele gegevens vereisen. Doorgaans wordt een termijn van 3 jaar aanbevolen. GRAS Advies adviseert daarom de termijn van 3 jaar niet te overschrijden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling zoals beschreven in Paragraaf 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en hun functioneel leefgebied leiden.

2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling

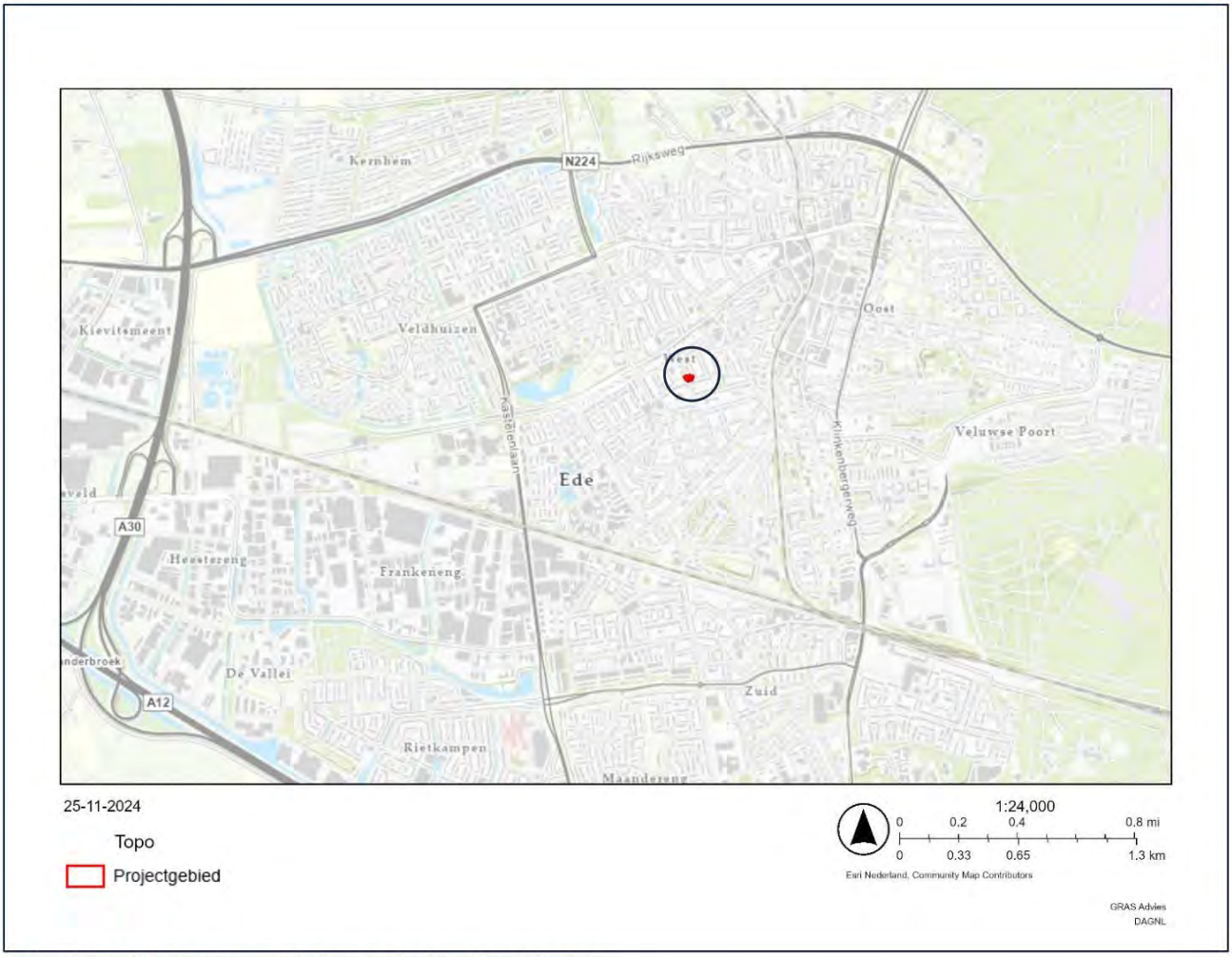
2.1 Gebiedsbeschrijving

Gegevens

Adres: Korhoenlaan 6
Plaats: Ede
Gemeente: Ede
Provincie: Gelderland

Locatie en omgeving

Het projectgebied bevindt zich in een van de woonwijken van Ede en heeft als gebruiksfunctie een onderwijsinstelling. Het gebouw wordt omgeven door een strook gras met verspreid wat struweel, losstaande bomen en een parkeerplaats. De school bevindt zich in de vogelbuurt, een wijk van 41 hectare in Ede west. Ede west is gebouwd tussen 1940 en 1960. Er wonen volgens de laatste cijfers 3100 mensen in 1615 huishoudens in 1555 woningen. De Vogelbuurt is dicht bebouwd en dichtbevolkt en er zijn weinig openbare ruimtes (met groen). In deze wijk zijn geen waterpartijen aanwezig. In de directe omgeving van het projectgebied staan diverse panden met woonfunctie, met voor- en achtertuinen. Afbeelding 2.1 toont de ligging van het projectgebied.

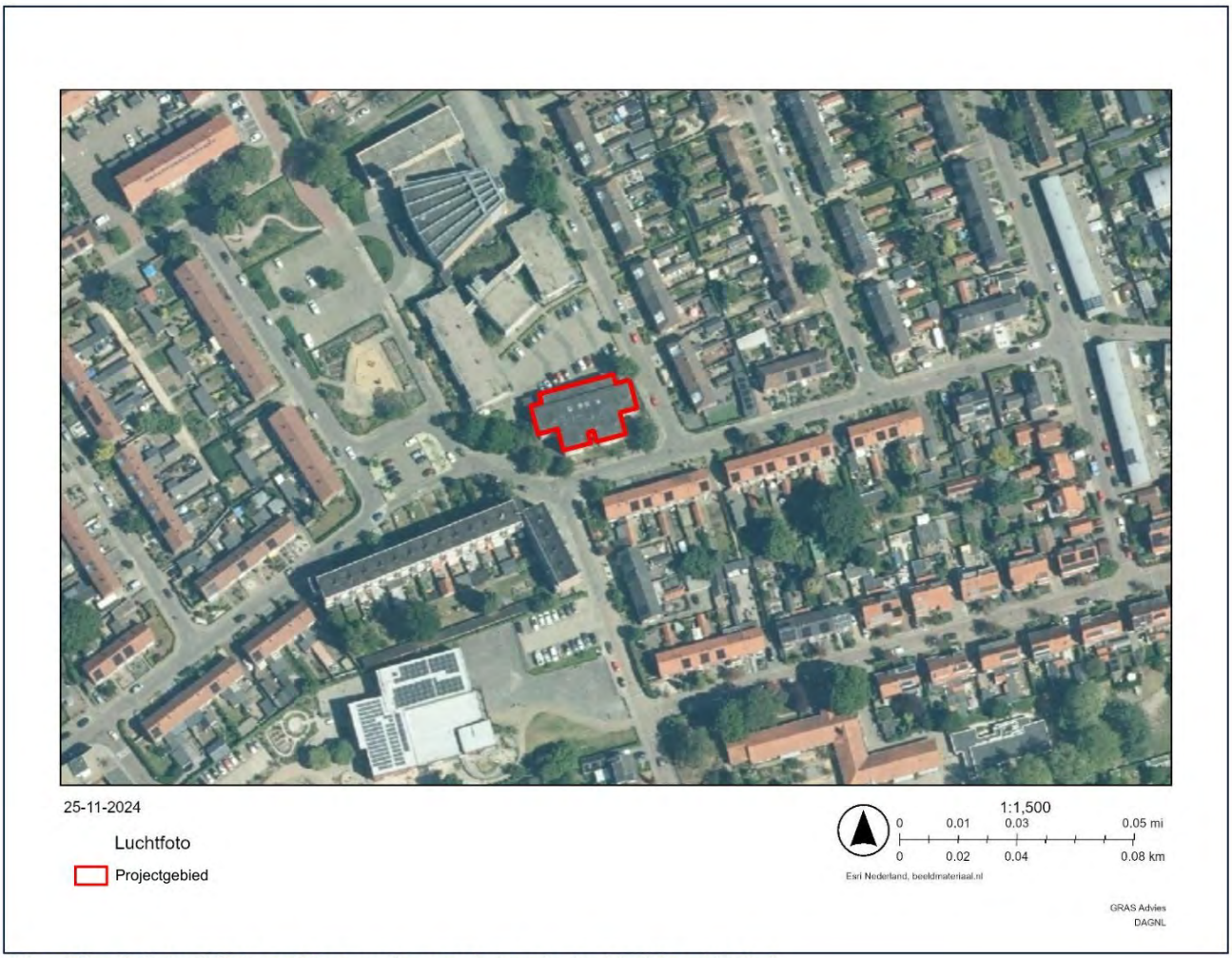

Afbeelding 2.1: Ligging van het projectgebied (rood kader).

Terrein en kenmerken

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 2.290 m^2. Afbeelding 2.2 toont een luchtfoto van het projectgebied, inclusief begrenzing. Het terrein wordt bepaald door bebouwing, kleine groenstrook, parkeerplaatsen en bomen zoals de berk (*Betula ermanii*). Afbeelding 2.3 geeft een impressie van het projectgebied.

Het projectgebied wordt omgeven door wegen, straten en panden. De omliggende panden hebben een woongebruiksfunctie.

Afbeelding 2.2: Luchtfoto met begrenzing van het projectgebied (rood kader).

Afbeelding 2.3: Impressie van het projectgebied.

2.2 Beoogde ontwikkeling

De gemeente Ede is voornemens om het pand te verduurzamen.

De geplande werkzaamheden bestaan uit:

- Isoleren dak (aanbrengen PV-panelen).
- Vervangen stalen gevelkozijnen met enkel glas, voor puien met geïsoleerde beglazing.
- Isoleren gevels (voorzetwanden binnenzijde van gebouw).
- Installaties vervangen door energiezuinige installaties, zoals:
    - Ledverlichting, warmtepomp en WTW-ventilatie.

De exacte planning van de uitvoering is momenteel nog niet bekend.

3 Wettelijk kader

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wet ziet toe op de bescherming en benutting van de fysieke leefomgeving door middel van zorgplichten. Er is een algemene zorgplicht van kracht die te allen tijde geldig is voor iedereen.

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de fysieke leefomgeving, inclusief in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In de praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken of ongedaan maken en c) het achterwege laten van schadelijke handelingen voor de natuur.

Zorgplicht
In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. “Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
a. “alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de beoogde ontwikkeling, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024).

Daarnaast zijn speciale zorgplichten vastgesteld ter bescherming van gebieden, soorten, houtopstanden en landschapselementen. Wanneer speciale zorgplichten zijn vastgesteld, gaan deze voor de algemene zorgplicht. Speciale zorgplichten kunnen op meerdere niveaus uitgewerkt zijn en staan onder meer vastgelegd in programma’s (Rijksniveau), waterschapverordeningen (waterschapniveau), omgevingsvisies en aanvullende provinciale verordeningen (provinciaal niveau) en omgevingsplannen (gemeentelijk niveau).

Invasieve exoten kunnen een bedreiging vormen voor inheemse planten en dieren. Indien schadelijke exoten in het projectgebied aanwezig zijn, dienen deze bestreden te worden. Het bestrijden van invasieve exoten valt onder de algemene zorgplicht. Er kunnen ook speciale zorgplichten met nadere bestrijdingsmethoden zijn uitgewerkt.

Onderzoekverplichting en omgevingsvergunningen
Er is een onderzoekverplichting ingesteld die de initiatiefnemer verplicht om te onderzoeken of er sprake kan zijn van schadelijke handelingen voor de natuur. Als er sprake is van schadelijke handelingen dient een vergunning aangevraagd te worden via het digitaal stelsel omgevingswet (DSO).

Als er meerdere vergunningen nodig zijn kan de initiatiefnemer ervoor kiezen deze vergunningen gezamenlijk aan te vragen of allemaal los van elkaar aan te vragen. Indien er meerdere vergunningen worden aangevraagd zal het laagste overheidsorgaan de aanvraag uit het DSO behandelen. Het overheidsorgaan dat de aanvraag ontvangt kan echter, met wederzijdse instemming, de beslisbevoegdheid overdragen aan een ander overheidsorgaan.

3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow):

De bescherming van gebieden is onderverdeeld in drie categorieën: Natura-2000 gebieden, Natuurnetwerk Nederland (NNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Natura 2000
Voor activiteiten die effect hebben op beschermde gebieden dient een omgevingsvergunning N2000-activiteiten te worden aangevraagd.

NNN gebieden
Voor activiteiten die effect hebben op NNN-gebieden en niet passen binnen de huidige bestemming dient een omgevingsvergunning omgevingsplan-activiteit aangevraagd te worden.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen
In de provinciale omgevingsvisies en verordeningen en in de gemeentelijke omgevingsplannen kunnen bijzondere natuurgebieden en landschappen zijn aangewezen. Een voorbeeld hier van zijn beschermde kleine landschapselementen van provincie Utrecht en Landgoed Overcingel in Assen dat is aangewezen als provinciaal natuurgebied.

3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal)

De bescherming van houtopstanden is onderverdeeld in twee categorieën: binnen de vastgestelde bebouwingscontour houtkap (dit valt onder de gemeente) of buiten de bebouwingscontour houtkap. Buiten de bebouwingscontour houtkap is een houtopstand beschermd als deze uit meer dan 1000m^2 (10 are) bestaat of uit een rijbeplanting van 21 bomen of meer. Voor beschermde houtopstanden geldt een meldingsplicht.

3.3 Beschermde soorten

De bescherming van soorten is verdeeld in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en overige soorten. Voor activiteiten die effect hebben op beschermde soorten dient een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteiten te worden aangevraagd (art. 5.1 ow). De specifieke zorgplichten ten aanzien van deze beschermde soorten staat beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.37 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:
  a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
  b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
  c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
  d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
- Artikel 11.37 lid 2. Het verbod geldt niet, als:
  a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
  b. de activiteit uitvoering geeft aan: 1˚. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  2˚. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.37 lid 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.46 lid 1.Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
  b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
  c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
  d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
  e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
- Artikel 11.46 lid 2. Het verbod geldt niet als:
  a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  b. de activiteit uitvoering geeft aan:
    1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
    2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.46 lid 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.54 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
  b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
  c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
- Artikel 11.54 lid 2. Het verbod geldt niet als:
  a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
  b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
  c. de activiteit deel uitmaakt van:
    1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
    2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Deze handelingen mogen alleen plaats vinden indien er geen mogelijke alternatieven zijn, indien er een dwingende reden is (wettelijk belang) en wanneer er passende maatregelen en voldoende compensatie wordt aangeboden voor de beschermde soort.

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode kan een vrijstelling van de vergunningplicht gelden.

3.4 Invulling van de zorgplicht

Broedende vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd en er dient zorg gedragen te worden voor broedende vogels, zodat deze niet verstoord worden en geen (nadelig) effect ondervinden van de geplande werkzaamheden. Voor vogelsoorten die ieder jaar een nieuw nest bouwen geldt dat nesten beschermd zijn zolang de broedperiode van de soort duurt. Dit houdt in dat de nesten beschermd zijn vanaf de eerste aanzet van nestbouw, tot het moment dat het laatste jong het nest verlaten heeft.

4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek wordt uitgevoerd om te beoordelen of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een mogelijk significant negatief effect heeft op (wettelijk) beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is het noodzakelijk om aanwezigheid of afwezigheid van deze soorten vast te stellen en locaties van habitatfuncties te bepalen. De door GRAS Advies gehanteerde algemene onderzoeksmethodiek (Paragraaf 4.1) is globaal onder te verdelen in bureauonderzoek, veldonderzoek en analyse. De soortspecifieke onderzoeksmethoden staan beschreven in Paragraaf 4.2.

4.1 Algemene onderzoeksmethode

Bureauonderzoek

Voor relevante datavisualisatie, projectinformatie en soorteninformatie is onder andere Rapportage Quickscan flora en fauna Korhoenlaan 6 te Ede, versie 1.0 (GRAS Advies, 2024) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens overgenomen en aanvullende informatie verzameld over:

- locaties van habitatfuncties van mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- gebiedskenmerken en mogelijke huidige ruimtelijke en ecologische veranderingen;
- soortspecifieke verspreidingsgegevens (indien van toepassing) verspreidingsatlassen;
- geschikte onderzoeklocaties.

Mogelijke aanwezigheid van soorten, locaties van soortspecifieke/gebonden gebiedsfuncties en de locaties waar de trefkans van de te onderzoeken soorten het hoogst zijn, worden hiermee bepaald. Aan de hand van deze gegevens zijn soortspecifieke onderzoeksmethoden vastgesteld en veldonderzoeken gepland.

Veldonderzoek

Soortgerichte onderzoeken zijn in en rondom het projectgebied uitgevoerd. De door GRAS Advies gehanteerde veldonderzoeksmethodiek is (indien beschikbaar) conform aanbevolen methoden en richtlijnen, beschreven in erkende soortspecifieke kennisdocumenten en protocollen. Onderzoek vereist doorgaans meerdere veldbezoeken en onderzoeksperioden zijn veelal verbonden aan vaste perioden. GRAS Advies combineert waar mogelijk soortspecifiek onderzoek om zodoende veldbezoeken te beperken. In Paragraaf 4.2 worden de soortspecifieke onderzoeksmethoden beschreven. Tabel 4.1 toont alle data en specificaties van veldbezoeken.

Tabel 4.1: Data en specificaties veldbezoeken.

Datum	Soort	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
12-05-2025	Steenmarter	12:41 - 13:38	1	22ºC, wind O, 3 Bft, onbewolkt, droog	1e locatiebezoek, plaatsen wildcamera's
26-05-2025	Steenmarter	21:00 - 21:45	1	16ºC, wind O, 3 Bft, licht bewolkt, droog	2e locatiebezoek, controle materialen
26-05-2025	Vleermuizen	21:35 - 00:15	3	16ºC, wind O, 3 Bft, licht bewolkt, droog	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
19-06-2025	Steenmarter	21:00 -21:40	1	22ºC, wind NO, 2 Bft, onbewolkt, droog	3e locatiebezoek, controle materialen
19-06-2025	Vleermuizen	21:45 – 00:45	3	22ºC, wind NO, 2 Bft, onbewolkt, droog	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
20-06-2025	Vleermuizen	03:07 – 05:30	2	16ºC, wind NO, Bft 2, onbewolkt, droog	Ochtendronde
03-07-2025	Steenmarter	09:11 – 10:49	1	18ºC, wind ZO, Bft 3, licht bewolkt, droog	4e locatiebezoek, ophalen wildcamera's
01-09-2025	Vleermuizen	22:55 – 01:04	1	17ºC, wind Z, 2 Bft, licht bewolkt, droog	Paarverblijven en baltsterritoria
22-09-2025	Vleermuizen	20:40 – 22:45	1	11ºC, wind N, 2 Bft, onbewolkt, droog	Paarverblijven en baltsterritoria

Analyse
Na afronding van veldonderzoeken worden gegevens zoals velddata, waarnemingen en bevindingen verzameld. De analyse van deze gegevens bestaat uit:
- bepalen soort en aanwezigheid;
- bepalen locaties (essentiële) habitatfuncties;
- beoordelen kenmerken van beoogde ontwikkeling (zoals duur, periode, invloedsfeer);
- beoordelen effecten beoogde ontwikkeling op aanwezige soorten en habitatfuncties;
- bepalen mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.

GRAS Advies is een ecologisch adviesbureau en voert verkennend veldonderzoek uit volgens geldende soortprotocollen. De deskundige ecologen van GRAS Advies zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

4.2 Soortspecifieke onderzoeksmethoden

Onderstaande beschrijft de gehanteerde soortspecifieke onderzoeksmethoden. Hoofdstuk 4, Tabel 4.1 geeft een overzicht van alle veldbezoekspecificaties.

Steenmarter
De steenmarter (*Martes foina*) is een nationaal beschermde soort die niet is vrijgesteld in de provincie Gelderland. De soort wordt gezien als een 'cultuurvolger' en dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtig habitat zoals steengroeven en gebouwen. De soort is te vinden in parklandschap maar vooral in de buurt van dorpen, boerderijen en zelfs grote steden. Oude schuren, heggen en geriefbosjes zijn erg geschikt. Essentieel is de aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes en bermen waar de soort foerageert (Zoogdiervereniging, z.d.).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat het gebouw mogelijk onderdeel kan zijn van het leefgebied van de steenmarter.

Onderzoek naar steenmarter is maatwerk en wordt doorgaans gedaan om de aanwezigheid van vaste en essentiële rust- of voortplantingsplaatsen en foerageergebied vast te stellen. Voor deze soort bestaat geen landelijk gestandaardiseerde onderzoeksprotocol.

- GRAS Advies gebruikt wildcamera's (soms met lokstof) om beeldmateriaal te vervaardigen van passerende dieren.
- Onderzoek is niet gebonden aan vaste perioden. Desondanks hanteert GRAS Advies de periode waarbij deze soort meest actief is. Dit is globaal maart tot en met augustus. In deze periode worden inventarisatiematerialen minimaal 6 weken in het projectgebied geplaatst. Buiten deze periode wordt minimaal 12 weken gehanteerd.
- Inventarisatiematerialen worden geplaatst op plekken waar de trefkans het hoogst is. Dit wordt bepaald aan de hand van eerder uitgevoerd verkennend onderzoek, de huidige ruimtelijke en ecologische situatie en kenmerken van de beoogde ontwikkeling.
- Het aantal in te zetten inventarisatiematerialen wordt bepaal door de deskundige ecoloog. Dit is afhankelijk van de grootte en toegankelijkheid van het projectgebied en de geschiktheid van het gebied voor de steenmarter.
- Om de werking van inventarisatiematerialen te waarborgen kiest GRAS Advies ervoor binnen deze periode om de twee weken batterijen en opslagmiddelen van opname apparatuur te vervangen.

Voor het onderzoek aan de steenmarter is het inventarisatiemateriaal 6 weken operationeel geweest. Tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. Op 12 mei 2025 zijn 2 wildcamera's geplaatst in de kelder/kruipruimte van het gebouw. Via een kapot rooster in de muur was toegang tot deze ruimte(s) mogelijk. Tijdens het locatiebezoek van de Quickscan flora en fauna zijn pootafdrukken, van een zoogdier, aangetroffen in het zand wat in de kruipruimtes aanwezig is. Het overige gebouw was niet toegankelijk. Na het plaatsen van de wildcamera's zijn in totaal 2 veldbezoeken geweest om de SD-kaarten en batterijen van de wildcamera's te vervangen. Bij het laatste locatiebezoek zijn alle materialen verwijderd.

Afbeelding 4.1: Locaties wildcamera's.

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen zijn doorgaans te vinden in holten, kieren en andere openingen in bomen of gebouwen. Vleermuizen komen bijna overal voor en prefereren gesloten tot halfopen landschap waar ze in de beschutting van opgaande elementen foerageren langs een vast netwerk van lijnvormige structuren zoals kanalen, lanen, tuinen, boomkruinen, bebouwing en waterpartijen.

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen binnen het gebouw niet kan worden uitgesloten.

Onderzoek wordt uitgevoerd om het aantal en de soort vast te stellen en om gebiedsfuncties (foerageergebied, vliegroute en verblijfplaats) te bepalen. Van een eventuele verblijfplaats kan worden vastgesteld of het een zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf betreft. Hoofdstuk 4, Tabel 4.1 toont de veldbezoekspecificaties. De methodiek gehanteerd door GRAS Advies is conform het geactualiseerde protocol voor vleermuisinventarisaties Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2025) en de soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ12. Het vleermuisprotocol hanteert de volgende richtlijnen:

- Een voorjaarsonderzoek om een mogelijke functie als zomer- en/of kraamverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 3 bezoeken tussen 15 mei en 15 juli, waarvan minimaal één 's ochtends en één in juni. Mogelijke vliegroutes en foerageergebied wordt ook tijdens deze periode vastgesteld.
- Een najaarsonderzoek om een mogelijke functie als paar- en/of winterverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 2 bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober.
- Een onderzoek naar de aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen. Dit onderzoek bestaat uit 2 bezoeken tussen 1 augustus en 10 september met tenminste 10 dagen tussen beide locatiebezoeken.
- Minimaal een periode van 20 dagen tussen veldonderzoeken in het voor- en najaar m.u.v. (massa)winterverblijfplaatsen. De begin- en eindtijd is in de regel tot 2 uur na zonsondergang en vanaf 2 uur voor zonsopkomst. Bij paarverblijfplaatsen is dit doorgaans vanaf 1 uur na zonsondergang of tot zonsopkomst met minimaal één bezoek rond middernacht.
- Exacte planning omtrent vleermuisonderzoek is soortspecifiek en is afgestemd op de te verwachte soorten. Indien bijzondere soorten aanwezig zijn, kan eerdergenoemde onderzoekstijd worden verlengd door eerder te starten of later te eindigen.
- Tenminste 75% van het te observeren object moet worden overzien tijdens onderzoeken die gericht zijn op habitatfuncties.

Voor het onderzoek naar vleermuizen aan de Korhoenlaan 6 te Ede zijn 5 veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken wordt geïnventariseerd op geluid- en zichtwaarnemingen en is gebruik gemaakt van Ultrasone microfoons Echo Meter Touch 2 Pro, Pettersson D240x batdetector, Anabat Scout en/of Batlogger M2. Ultrasone geluiden zijn hiermee hoorbaar, opneembaar en analyseerbaar. Bij de onderzoeken is waar nodig, ook gebruik gemaakt van een verrekijker en felle zaklamp.

5 Resultaten

Hoofdstuk 5 behandeld welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en rondom het projectgebied, welke habitatfuncties aanwezig en essentieel zijn, en wat de verwachte negatieve effecten op deze functies zijn als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Soorten en functies zijn opgenomen op basis van het eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (GRAS Advies, 2024). De aanwezigheid van habitatfuncties; in hoeverre deze essentieel zijn voor de aanwezige soort en het negatief effect op deze functie als gevolg van de beoogde ontwikkeling, is gebaseerd op resultaten verkregen tijdens dit onderzoek. Onderstaande paragrafen geven per soort(groep) de resultaten weer.

5.1 Steenmarter

Er zijn, tijdens de onderzoeksperiode van 6 weken, geen beelden van de steenmarter gemaakt door de 2 wildcamera's. Wel is de huiskat waargenomen door beide wildcamera's. Er zijn geen andere (prooi)dieren, zoals muizen waargenomen door de wildcamera's. Tijdens het locatiebezoek op 3 juli 2025 is de kelder nogmaals onderzocht op sporen. Er is geen ontlasting of nestmateriaal aangetroffen in de kelder. Het is redelijkerwijs uitgesloten dat het gebouw onderdeel is van het leefgebied van de steenmarter.

5.2 Vleermuizen

Waargenomen soorten

Op 9 juni 2025 is een foeragerende gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) gezien en gehoord ten zuidwesten van het gebouw. Ook is op deze datum een overvliegende laatvlieger (*Eptesicus* serotinus) waargenomen richting het zuiden. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen.

In het najaar is op 1 en 22 september 2025 een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. Hierbij was zichtbaar dat het dier al baltsend rondom het gebouw vloog en hiermee dus gebouwgebonden verdrag vertoonde. Invliegen van het dier is niet waargenomen. Wel is een mogelijke locatie aangegeven in Afbeelding 5.1.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek in het najaar is een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld binnen het projectgebied.

Kraamverblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken op 26 mei, 19 juni en 20 juni 2025 zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuissoorten binnen het projectgebied vastgesteld.

Zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken op 26 mei, 19 juni en 20 juni 2025 zijn geen zomerverblijfplaatsen van vleermuissoorten binnen het projectgebied vastgesteld.

Paarverblijfplaatsen

In het najaar zijn waarnemingen gedaan van een baltsende gewone dwergvleermuis wat wijst op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats. Er zijn geen in- en/of uitvliegers waargenomen. Op 01 september werd het baltsende dier gevolgd door een andere gewone dwergvleermuis naar de oostzijde van het gebouw. Het is hiermee waarschijnlijk dat de paarverblijfplaats zich in deze hoek van het gebouw bevindt. Zie Afbeelding 5.1.

Verblijfplaatsen met een milde winterfunctie

De aangetroffen paarverblijfplaats kan een milde winterfunctie hebben. De aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats is op voorhand uitgesloten.

Afbeelding 5.1: Projectgebied met aanemelijk locatie paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis.

Vliegroute

Tijdens veldbezoeken in het voorjaar, zomer en najaar zijn geen opvallende aantallen overvliegende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen binnen of grenzend aan het projectgebied is uitgesloten.

Foerageergebied

Tijdens veldbezoeken in zowel het voor-, als najaar, zijn in het projectgebied en de directe omgeving zeer weinig foeragerende vleermuizen waargenomen. Van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen binnen het projectgebied is zodoende geen sprake.

Effectenbeoordeling

Er is 1 paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen het projectgebied. Omdat er geen aantikkers en/of invliegers zijn waargenomen is de exacte locatie van de paarverblijfplaats niet bekend. Het is waarschijnlijk dat het verblijf zich bevindt aan de oostzijde van het gebouw (Afbeelding 5.1.). De verblijfplaats voorziet in een essentiële habitatfunctie en bevindt zich binnen de invloedsfeer van beoogde ontwikkeling. Doordat er renovatiewerkzaamheden gepland zijn, is verstoring en/of vernietiging van dit paarverblijfplaats mogelijk. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor, door de omvang en nabijheid tot dit paarverblijfplaats een negatief effect op deze essentiële habitatfunctie van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied.

Het projectgebied en directe omgeving zijn, gezien de lage aantallen foeragerende vleermuizen geen onderdeel van een essentieel foerageergebied van vleermuizen. In de directe omgeving zijn alternatieve hoogwaardige foerageergebieden aanwezig in de vorm van bosschages en waterpartijen. Ook is het gebouw geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. In de directe omgeving zijn ook geen vliegroutes waargenomen.

Gelet op de aanwezigheid van een essentiële paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis binnen het projectgebied is er sprake van een negatief effect op de gewone dwergvleermuis als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit is voor de uitvoering van de werkzaamheden vereist.

6 Conclusies

Op basis van de resultaten van dit aanvullend soortenonderzoek kan worden geconcludeerd dat een essentiele habitatfunctie van onderstaande door de Omgevingswet beschermde soort aanwezig is. Deze soort valt onder de Habitatrichtlijn. Negatieve effecten op een essentiële habitatfunctie van deze soort als gevolg van de beoogde ontwikkeling, en dus schadelijke handelingen op deze soorten, is niet uit te sluiten. Met betrekking tot de beoogde ontwikkeling geldt voor deze soort daarom een vergunningsplicht:

- Vleermuizen (gewone dwergvleermuis)

Tabel 6.1 geeft aan welke essentiële habitatfunctie wordt aangetast, het aantal, areaal en/of lengte dat het betreft en wat het gevolg van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op de desbetreffende habitatfunctie is op basis van schadelijke handelingen volgens de Omgevingswet.

Tabel 6.1: Negatieve effecten op aanwezige essentiële habitatfuncties per soort.

Soort	Essentiële habitatfunctie	Aantal/areaal/lengte	Negatief effect
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	1 verblijfplaats	Verstoring/vernietiging

Het projectgebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied voor diverse (zang)vogels (GRAS Advies, 2024) Nesten van broedende vogels en hun omgeving zijn wettelijk beschermd en mogen niet worden verstoord. Verstoring wordt voorkomen door:

- verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of;
- maatregelen te nemen zodat nesten geen hinder ondervinden, of
- een broedvogelinspectie en vrijgave te laten plaatsvinden vóór aanvang van desbetreffende werkzaamheden.

GRAS Advies adviseert de resultaten en conclusies voor te leggen aan het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

Zorgplicht
In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. “Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
a. “alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de beoogde ontwikkeling, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024).

Bronnen

GRAS Advies (2024). Rapportage Quickscan flora en fauna Korhoenlaan 6 te Ede. Versie 1.0. Huissen.

BIJ12 (2024). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus. Versie 2.0, april 2024.

Zoogdiervereniging (z.d.). Steenmarter. https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2025). Vleermuisprotocol 2025, maart. Zoogdiervereniging (2024). Wet natuurbescherming/Omgevingswet. https://www.zoogdiervereniging.nl/Wet-Natuurbescherming/Omgevingswet. Datum geraadpleegd: 06-10-2025.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. December 2016. Versie 1.3, 5p.

Nationale Databank Flora en Fauna (z.d.). https://ndff-ecogrid.nl/ Datum geraadpleegd: 06-10-2025.

Hunink, S. (2025). Lijst beschermde soorten Omgevingswet. Natuurinclusief, Borculo. 07 juli 2025.

Netwerk Groene Bureaus (2017). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Versie november 2023.

Wetten.overheid.nl (2024). Omgevingswet. https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2024-01-01. Datum geraadpleegd: 01-02-2024.

BIJ12 (2024). Juridisch Kader behorende bij de Kennisdocumenten Soortbescherming. Versie 2.0, januari 2024.